

Lausunto / Talous- ja henkilöstöpalvelujen organisointi Ylä-Savon kunnissa

Kunnanhallitus 25.08.2025 § 216
349/00.04.01/2025

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja

Ylä-Savon kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon yhteistyöselvityksessä on tarkasteltu talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen nykytilaa sekä vaihtoehtoja yhteistyön tiivistämiseksi. Talous- ja henkilöstöpalvelujen järjestämisvaihtoehtoja on useita. Palvelut voidaan tuottaa omana toimintana, ulkoistettuna palveluna tai hoitaa palveluja kuntalain mahdollistamien yhteistoimintavaihtoehtojen eli vastuukuntamallin tai kuntayhtymän kautta. Selvityksessä nousi esiin kolme mahdollista etenemispolkua, joita ovat nykyisen Ylä-Savon Kymppi -yhteistyön tiivistäminen, vastuukuntamalli ja sidosyksikköratkaisu.

Ylä-Savon kuntien pyöreä pöytä on käsitellyt selvityksen kokouksessaan 21.5. ja päättänyt pyytää selvityksestä lausunnot Ylä-Savon kuntien kunnan-/kaupunginhallituksilta 31.8.2025 mennessä.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Sonkajärven kunta päättää antaa selvityksestä seuraavan lausunnon:

Kuten selvityksessäkin todetaan, ei talous- ja henkilöstöhallintoa nähdä Sonkajärven kunnassa vain teknisenä tukitoimintona, vaan olennaisena osana johtamista ja strategista ohjausta. Sonkajärven kunnassa nähdäänkin tärkeäksi säilyttää päätösvalta johtamiseen ja strategiseen ohjaukseen liittyvästä tiedosta, järjestelmistä ja henkilöstöstä, jotta kunnalla säilyy kyky reagoida, johtaa ja ennakoida talouden tilaa. Tällöin myös virkavastuu – eli julkista valtaa käyttävien henkilöiden oikeudellinen vastuu päätöksistään – kytkeytyy palvelujen omistamiseen ja hallintaan. Kun vastuu ja päätösvalta ovat samassa organisaatiossa, viranhaltijat voivat kantaa virkavastuun selkeästi. Viranhaltijat vastaavat paitsi toiminnasta myös sen lainmukaisuudesta, mikä lisää päätöksenteon luotettavuutta ja julkisen vallan käytön läpinäkyvyyttä. Jos palvelut siirretään ulkopuoliselle toimijalle, voi seurata tilanne, jossa päätöksenteon vastuu ja tietopohja erkanevat toisistaan, mikä vaikeuttaa virkavastuun toteuttamista käytännössä. Kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta TAHE-palvelut eivät siis ole neutraaleja hallinnollisia tukitoimia, vaan keskeinen osa sitä, miten kunta käyttää valtaa, ohjaa toimintaansa ja kantaa vastuuta kuntalaisilleen.

Vaikka suunnitellut tahe-toiminnot siirrettäisiinkin kunnan ulkopuolelle, jäisi kuntaan kuitenkin sellaisia tehtäviä, joita ei ole mahdollista siirtää. Työnantaja vastaa esimerkiksi VES-tulkinnoista ja paikallisten järjestelyerien jakamisesta, eikä näitä tehtäviä ole mahdollista delegoida. Kunnassa täytyy siis edelleen olla osaamista ja resursseja näihin tehtäviin. Sonkajärven kunnan tahe-henkilöstö, erityisesti palkkahallinto, tekeekin jo tällä hetkellä paljon muitakin tehtäviä kuin puhdasta palkanlaskentaa. Palkkahallinnossa esimerkiksi valmistellaan henkilöstölomakkeita ja työsopimuksia, tallennetaan aikaisemmat palvelusuhteet sekä valmistellaan palveluaikapäätökset (työkokemus sekä ammattialalisät). Titaniassa palkkasihteeri toimii pääkäyttäjänä, suunnittelee työvuorot ja tallentaa toteumat tekniselle toimelle. Palkkasihteeri myös antaa esihenkilöille sopimusneuvontaa. Työterveyshuollon osalta hän tallentaa portaaliin uudet ja päättäneet palvelussuhteet sekä esimiehen myöntämät ja muualta kuin työterveydestä annetut sairauspoissaolot. Myös tämän

kaiken muun kuin varsinaisen palkanlaskennan kustannukset on selvityksessä laskettu mukaan palkanlaskennan kustannuksiin. Nämä tehtävät eivät myöskään ole siirtyväksi suunniteltuja tehtäviä, joten niihin tarvitaan kunnassa edelleen sekä osaamista että resursseja.

Sonkajärven kunnan osalta selvitykseen on jäänyt valitettavia epätarkkuuksia. Sonkajärven kunnan tahe-henkilöstömääräksi on ilmoitettu 3,6. Oikea henkilöstömäärä on ollut 3,2. Tahe-toimintojen kustannuksiksi on esitetty 695 216 euroa. Kustannukseksi per kirjanpidon vienti on ilmoitettu 5,24 euroa ja kustannukseksi per palkkalaskelma 62,01 euroa.

Kustannukset ovat sisältäneet virheellisesti useita eriä, jotka eivät asiallisesti ole palkanlaskennan tai taloushallinnon kustannuksia. Kustannukset ovat sisältäneet esimerkiksi niin sanotun tasausmaksun, 255 000 euroa, joka ei kuulu taloushallintotoiminnon kustannuksiin. Lisäksi kustannukset ovat sisältäneet koko kunnan työterveyshuollon kustannukset, 86 000 euroa, jotka eivät kuulu palkkahallintotoiminnon kustannuksiin. Lisäksi henkilöstömäärään on sisällynyt talous- ja hallintojohtajan henkilötövuosia ja palkkaa, jotka eivät kuulu siirrettäväksi suunniteluihin toimintoihin. Edelleen kustannuksiin on sisällytetty koko henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutusmenot (mm. Eduhousen) sekä henkilöstöetuudet (Smartum, henkilöstön muistamiset).

Sonkajärven kunnan todelliset tahe-kustannukset ovat noin 249 000 euroa. Kustannus per kirjanpidon vienti on 2,00 euroa ja kustannus per palkkalaskelma on 17,80 euroa. Sonkajärven kunnan tahe-toiminta on hyvin kustannustehokasta. On todennäköistä, että edelleenkin selvityksessä mukana olevien kuntien kustannuslaskenta ei ole kaikilta osin vertailukelpoista, joten kustannuksia on hyvin vaikea vertailla keskenään.

Sonkajärven kunnassa on erittäin ammattitaitoinen tahe-henkilöstö, joka tarjoaa asiakkaille, niin sisäisille kuin ulkoisillekin, laadukkaan asiakaspalvelun lähipalveluna. Tahe-henkilöstön työtyytyväisyys on erittäin korkealla tasolla. Useissa esitetyissä yhteistyömalleissa tämän henkilöstön työnantaja vaihtuisi. On suuri riski, olisiko tämä ammattitaitoinen henkilöstö halukas siirtymään toisen työnantajan palvelukseen, mahdollisesti ns. uusin työntekijöinä, jolloin nykyiset edut eivät siirtyisi. Henkilöstö arvostaa myös esimerkiksi joustavia työaikajärjestelyjä, joita ei mahdollisesti olisi tarjolla uudessa organisaatiossa. Sonkajärven kunta on ollut veto- ja pitovoimainen työnantaja, ja tahe-tehtävien hoitoon on saatu rekrytoitua erittäin päteviä osaajia. Henkilöstön asemaan liittyviä epävarmuuksia on käsitelty selvityksessä kattavasti, joten niitä ei tässä toisteta.

Sonkajärven kunta kannattaa esitetyistä yhteistyömalleista Ylä-Savon Kymppi -yhteistyön jatkamista.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
